

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—,
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO
K 1-20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -

:: :: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. :: ::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBČIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRŽNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. III.

ŠIBENIK, četvrtak 25. veljače 1915.

BR. 42. (272.)

Galicija, Karpati, Bukovina.

BEČ, 24. veljače. Službeno se saopćuje:

Na poljsko-galičkom frontu, izuzev pojedinih živahnih artiljerijskih borba i mjestimice čarkanja, vlada u najvećem dijelu mir. Situacija na Karpatima općenita je nepromijenjena.

U jučeranim borbama na gornjemu Sanu bilo je na juriš osvojeno jedno visočje. Pet častnika i 188 vojnika bilo je zarobljeno.

Sjeverno od sedla Volovec pokušao je neprijatelj, okoristiv se gustom sniježnom mećavom, da u ljutom napadaju na položaje od naših četa zaposjednute provali. Ovaj njegov nasrtaj bio je odbijen uz teške neprijateljske gubitke. Tri stotine Rusa bilo je zarobljeno.

Borbe južno od Dnjestra još i dalje sve više se prostorno razširuju.

U Rusiji.

BERLIN, 24. veljače. Službeno se saopćuje:

Ponovni ruski nasrtaj iz Grodna bio je bez muke odbiven.

Jugoistočno Augustova jučer je pošlo za rukom Rusima na dva mjesta doći napred preko Bobra. Kod Szatbina protivnik je bio ponovno natrag bačen.

U okolišu Krasnybora borba je još u toku.

Kod Praszynsa 1.200 Rusa bilo je zarobljeno a dva topa pala su nam kao ratni plijen.

Istočno od Skierievce ruski noćni napadaj bio je odbiven.

Engleski vojnički transport potopljen od njemačke podmornice.

BERLIN, 24. veljače. Službeno se saopćuje dne 23. ov. mj.:

Jučer poslije podne bio je engleski parobrod sa transportom četa br. 192. kod Beachy Heard od njemačke podmornice potopljen.

Sa francuskog ratišta.

BERLIN, 24. veljače. Službeno se saopćuje:

U okolišu Perthesa napali su jučer Francuzi sa dvije infanterijske divizije. Na više mjesta došlo je do ljutih borba, koje su sve svršile po nas povoljno. Neprijatelj je bio bačen natrag u svoje položaje uz teške gubitke. U Vogezi naša napadaji uznapredovali su prema Sulzernu i Ampfersbachu. U okršajima zadnjih dana 500 je bilo zarobljeno.

Najhranivija i najjeftinija hrana.

Oko čitavih 17 godina bavio se je danski liječnik dr. Hindhede pokušima, može li se čovjek hraniti i živjeti samo o takovoj hrani, koja sadržava samo maleni dio bjelančevine. Najprije pokušao je na sebi čitavi mjesec dana hraniti se friškim krumpirom, maslom i jagodama.

Na temelju svojih pokusa uvjerio se dr. Hindhede, da se može živjeti i hraniti hranom, koja sadržava malo bjelančevine, te pri tome ostati tjelesno i duševno potpuno zdrav i za svaki rad sposoban.

Time je dokazano da može naša hrana u potrebi sastojati se samo od krumpira, voća i povrća.

Još dalje išao je danski liječnik dr. Madsen, koji je hranio kroz čitavu godinu isključivo kuhanim krumpirom, od kojeg je jeo 4 do 8, pače kadkad i više kilograma na dan, rađeć uz ovu hranu 14 do 16 sati dnevno.

Krumpir, osim što može čovjeka uzdržati u potpunoj snazi za svaki rad, ima još to svojstvo, da rastapa suvišnu u tijelu nalazeću se kiselinu mokraćnu, što bi imali upamtiti svi oni ljudi koji boluju od reumatizma i drugih sličnih bolesti.

U Evropu bio je dovezen krumpir iz Amerike, te je već u tridesetogodišnjem ratu igrao veliku ulogu. Sada u ovom svjetskom ratu dolazi opet krumpir na dnevni red.

Izgleda, da je Engleska sasvim zaboravila, kada je Njemačkoj zaprijetila da će je izgladniti i gladom za mir prisiliti, da Njemačka od svih država na svijetu najviše krumpira producira; pače ona i Austrija skupa produciraju više krumpira godišnje nego sve ostale države u Evropi. Proizvod krumpira digao se je u Njemačkoj od god. 1887. do god. 1912. od 250 milijuna na 502 milijuna kvintala.

Najpoglavitija hraniva sastojina u krumpiru jest škrob, kojeg u njemu ima od 15—20 po sto. Ova množina škroba može dakle sasvim da zamijeni u potrebi kruh, jer 3109 grama krumpira sadržava isto toliko škroba, koliko se nalazi u 1162 bijelog kruha, koja množina dostatna je kao hrana za čovjeka koji radi.

Da se krumpir bolje uzdrži, te usljed svoje velike sadržine vode (oko 75 po sto) kod prezimljenja nepropada i nesagnjije, iznašli su tehničari strojeve, pomoću kojih se sva voda iz prije samljenih i očišćenih krum-

pira izpari, te se na ovaj način dobiva tako zvano brašno i griz od krumpira, koje se pridodava drugomu brašnu od žita za pravljenje kruha.

Mješanjem krumpirovog brašna sa brašnom od žita dobiva se izvrstan i veoma hranivi kruh, koji ima još tu prednost prama onom od samog pšeničnog brašna, da se više dana svjež i ukusan uzdržava.

Praktične domaćice, u pomanjkanju krumpirovog brašna, po prilici 30—40% kaše od kuhanog krumpira, te dobivaju ovim načinom jeftini, ukusni i više dana svjež kruh.

Pošto su Njemačka i Austrija, svojom velikom produkcijom krumpira, fabricacijom brašna od krumpira i zabranom upotrebljavanja krumpira za pečenje špirita, osujetili i zaprijetili od Engleske navješteno izglađenje obiju država, a hvala njemačkim podmornicama, koje su uzele za geslo „što nije tebi drago ne čini drugomu“, stići će glad prije veliku Englezku nego nas.

Ali ipak red je sad da se mi za sadnju krumpira iz svih sila pobrinemo, da i unaprijed veselim licem pogledamo Englezkoj u oči, te joj doviknemo, da kod nas nema gladi.

Uzmemo li u obzir, da od jednog hektara zemlje možemo dobiti od 200 do 300 kvintala krumpira prema 20—25 kvintala kukuruza ili 15—20 kvintala pšenice, vidimo, da je sadnja krumpira u ovoj teškoj godini jedini spas za nas te se latimo što prije pluga i motike i sadimo svuda krumpir, na oranicama, u vrtovima, pa i u vinogradu, gdje god samo komadić zemlje nadjemo.

Sadimo rani i kasni krumpir, jer rani će nam donijeti već u mjesecu junu i julu dobre i zdrave hrane.

Možda mi sada tko primjeti: odakle ćemo uzeti sjeme krumpira i radnike za sadnju?

Nu i tome je lako doskočiti. Za sjeme neka se pobrinu pozvane vlasti te nas sješenjem što prije opskrbe, a onda na rad svi bez razlike, star i mlad, jer lakše je sada prekopati i posaditi kroz kratko vrijeme komadić zemlje sa krumpirom, nego poslije skapati od gladi.

Dakle svi na rad uz sreću junaku i pomoć božju! F. P.

Monopol žitija.

Jučer izdana carska naredba određuje zatvor svih zalih pšenice, raži, ječma, zobi, kukuruza kao i produkta brašna isključivo mekinja nalazećih se na 24. ov. mj. te se ne smije dnevno na glavu trošiti više od 300 grama žitija ili 240 grama brašna.

Ove iznimne odredbe odnose se na zalihe za pripadnike domaćina, pekara i slastičara. Za sješenje kao i za zob, određuje naredba da se općinskim putem, a uz sudjelovanje pouzdanika naručenih od vlasti provode popis zalihe istinito. Tko pravodobno ne bude odgovorio na upite, biće kažnjen zatvorom ili globom. Propis raz-

vlaštenja biće znatno proširen, za razvlaštene produkte neće se plaćati po maksimalnim cijenama, već 10% manje.

Za provagjanje preuzimanja postojećih zalih biće osnovan prometni zavod za žito koji će biti pod državnim nadzorom.

Političke vlasti ili općine biće ovlaštene za odredbe o rasprodaji kruha i brašna i da izdaju odredbe o provagjanju i rasprodaji kruha te o vršenju i mljenju brašna u stanovitim mlinicama.

Sakrivanje žitija ili brašna, oštećenje ili uništenje zatvorenih zalih, neuporaba sjemenja za određenu svrhu, biće kažnjivo sa teškim zatvorom odnosno novčanim globama.

Austrijsko-talijanski odnošaji.

„Slovenec“ donosi na čelu lista informacije, za koje se drži da su od dra. Šusteršiča, sljedećeg sadržaja:

Obzirom na zasjedanje državnoga sabora Italije, pronose se opet glasine o napetim odnošajima između Austro-Ugarske i Italije. Upitali smo se na najmjerodavnijim mjestima, te možemo poručiti, da između Monarkije i Italije vladaju normalni i prijateljski odnošaji. Ako smo prije mjesec dana bili u položaju da javimo, da su uznemirujuće glasine bez temelja, to možemo još više danas javiti, da su se odnošaji tečajem mjesec dana bitno poboljšali. Italija, kao saveznik Austro-Ugarske i Njemačke, imat će trajnu dobit od naše pobjede.

Tako se sudi o položaju na najmjerodavnijim mjestima u Beču, gdje nema niti najmanje nervoznosti, kamo li zlovolje prema Italiji.

Princ Gjorgje o ratu.

Srpski princ Gjorgje boravi u Rimu. Uredniku „Tribune“ izjavio je, da ne drži te bi tako skoro došlo do oružanih neprijateljstava s Austro-Ugarskom. Čete Monarkije imaju važnijega posla na sjevernom ratištu. Sadašnje mirčvanje vrlo dobro dolazi srpskoj vojsci, jer ima vremena, da svoje čete popuni i da novi materijal pribavi.

Naravno da Gjorgje ni časikom ne sumnja, da će trojni sporazum pobjediti, ali znade dobro za neopisive boli i neprocijenive žrtve, što ih rat prouzrokuje srpskom narodu. Iz punoga srca čezne za to za mirom, jer se na vlastite oči osvjedočio o strahovitoj tragediji svoga naroda. Dodao je, da konac rata može dospjeti uplitanje novoga faktora, koji bi odstranio ravnotežu, koje sad nemogućuje odluku na ratištima.

KRONIKA.

Osječka „Hrvatska Obrana“ javlja iz Mitrovice: Sribi su bombardirali Mitrovicu, te oštetili poštansku zgradu, sudbeni stol i neke privatne kuće. Druge štete nema. Pučanstvo je mirno i sabrano te pouzdanjem gleda u budućnost.

„Daily Mail“ javlja: Nijemci su sagradili 120 velikih podmorskih ladja, koje su opredijeljene za to, da polože mine na engleskoj obali. Njemačke su tvornice bile zaokupljene punih šest mjeseci gradnjom ovih podmorskih ladja. Svaka podmorska ladja može da nosi na palubi stotinu mina, koje mogu brzo položiti u more. Svaka je mina teška 120 funti.

„Novoje Vremja“ javlja iz Tokija: Japansko je ministarsko vijeće pod predsjedanjem mikada zaključilo dne 19. o. mj., da će predati kineskoj vladi ultimatum.

Prema „Daily Chronicle“ se dao Japan na vojničke pripreme. Ratni su brodovi vraćeni natrag, 35 oklopnača i 35 ratnih brodova krstari kitajskom obalom, a tri su godišta starije momčadi mobilizirane. Na Koreji je proglašeno ratno stanje.

Cijenik za živež.

I. Opći cijeni.

Kotarsko Poglavarstvo promijenilo je za cijeli kotar maksimalne cijene, kako slijedi:

Brašno na malo: pšenični griz i fino pšenično brašno za peč po K 0-90; pšenično brašno za varenje po K 0-84; pšenično brašno za kruh po K 0-68; pšenično obično brašno po K 0-70; brašno od raži po K 0-60, brašno od ječma po K 0-56, brašno od kukuruza po K 0-48.

Kruh: 1.) kruh od pšeničnoga brašna za peč sa 70% toga brašna i 30% brašna od ječma po K 0-68. 2.) kruh od pšeničnog brašna za kruh naime sa 67% pšeničnog brašna za kruh i 33% brašna od ječma po K 0-58, ili sa 70% pšeničnog brašna za kruh i 30% brašna od kukuruza po K 0-48. 3.) kruh od raži sa 67% brašna od raži i 33% brašna od ječma K 0-52, ili sa 70% brašna od raži i 30% brašna od kukuruza po K 0-48 po kg.

Varivo suho: grah K 0-90 po kg. Kafa Santos po K 3-60, Salvador po K 4, Ceylon, Moka, Portoriko i Liberia po K 4-40.

Sećer u prašku po K 1, u pločicama mekan po K 1-04, u pločicama uleđen (kristalizovan) po K 1.

Su bijela po K 0-18, crna po K 0-12. Papar po K 4, Paprika po K 5. Kapula po K 0-80, Luk po K 2.

Meso svježe: govodina (stražnje) bez private K 2-60, govodina (stražnje) sa privagom K 2-40, govodina (prednje) bez private K 2-40, govodina (prednje) sa privagom K 2, bravetina po K 1-60, janjetina mlada po K 2-80, svinjetina (prušt i pećenica) po K 2-60, svinjetina ostalo K 2-40. Meso suho: kraljice po K 2, prasje po K 4. Slanina svježa po K 3-40, slanina suha po K 3-60.

Mast naravna po K 3, mast svinjska po K 4-60, maslo naravno kuhano po K 3-60 kg.

Sir (Parma) po K 4-80, Pirinč indijski po K 1-40, Rižeta po K 1-04, Tjestenina fina po K 1-40, obična K 1-20. Krumpiri po K 0-24! Bakalar po K 2-10.

Maslinovo ulje po K 1-80. Jaja (komad) po K 0-10. Mlijeko po K 0-40.

Drvo maslinovo izradjeno za gorivo po K 3-40 po 100 kg, neizradjeno K 2, bukovo izradjeno K 4, neizradjeno K 3-40, hrastovo izradjeno K 3-70, neizradjeno K 2-10 po 100 kg.

Petroulje po K 0-76, Mekinje po K 0-36, Ugijen sladki po K 0-20.

II. Cijenik za ribu.

Kotarsko Poglavarstvo ustanovilo je slijedeći novi cijenik za prodaju ribe u svim obćinama ovog kotara:

Gavuni mali (girice) po K 0-32 kg., Gavuni srednji po K 0-48, Gavuni veliki po K 0-72, Srdjelice papaline po K 0-48, Srdjelice (krivci) po K 0-20, Srdjelice prave po K 0-72, Sipe po K 0-80, Hobotnice po K 0-40, Bugve velike po K 0-80, Bugve srednje i male kao za gavune. Raža i druge istovrsne ribe po K 0-48 kg.

Prodaja ostalih vrsti riba ne potpada ograničenoj cijeni.

Domaće vijesti.

Poziv superarbitriranih i nespособnih. „Stefleurs Militärblat“ od 20. ov. javlja: „Ona momčad, koja je kod pridolaska na djelatnu službu povodom mobilizacije bila pronadjena nespособnom i putem superarbitracije ostavljena na dopustu do jeseni 1915., imade se pozvati na aktivno djelatno službovanje za 1. travnja t. g. Tko kod predočbe bude ponovno proglašen nespособnim, imade se bez ponovnog nadpregleda ostavit u neaktivnom stanju te tek na 1. studenoga ponovno na službovanje pozvati.“

Rasprava proti d.ru Červaru. Javili smo, da se je proti d.ru Červaru imala održati u Trstu predprošlog četvrtka, ali rasprava je bila odgođena, jer je državni odvjetnik zapitao delegaciju suda.

Grad i okolica.

Pustošenje u Mrkičinu gaju. Od neko doba ima bezdušnog svijeta koji goni blago na pašu u t. zv. Mrkičin gaj ispod tvrđave sv. Ane. Ovo blago nanosi ogromnog kvara. Neki su ovo dana bili zatečeni te ih je redarstvo kaznilo. Unapred pak zaplijenit će se sve što se nadje u gaju, konji, ovce i što bilo. Ovo u pamet onima koje ide.

Propovjednik u Rogoznici. Pišu nam iz Rogoznice, da je ovogodišnji korizmeni propovjednik ondje o. Angio Miškov. Čuveni propovjednik u svojoj 67. godini života, a u 40. godini propovijedanja, osvaja slušateljstvo kao za svojih mlađih dana.

Spasio utopljenicu. Onu utopljenicu iz Zatona spasio je Karlo Tutzky, stražmeštar kod c. k. domobranskog zapovjedništva.

Izglubljeno je tri metra crne svile u jednom oмотu. Pošten nalaznik molli se da preda uz nagradu u uredništvo lista.

PREDPLAĆUJTE SE NA „HRVATSKU MISAO“.

MLIJEKO: kraljice i ovčije, čisto, naravno i sterilizirano, prodaje po 48 para litar, Uzorna Mljekarna J. Drezga.

NAJMODERNIJE POSJEJNICE
IZRADJUJE
HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU
U. z. s. o. j.

Remington Standard

Jedan milijun pisanih strojeva

u porabi.
Model X i XI.
:: BEZ KONKURENCIJE ::
Podpuno americkansko pokućstvo

GLOGOWSKI & Co. - TRST
Piazza della Borsa No. 14 I kat
Telefon br. 17—70.

JOSIP ZAMOLA
ovlaštenih dekorativnih slikar
:: U ŠIBENIKU ::
Bivši više godina u Trstu nalazi se sada već godinu dana u svom rodnom mjestu Šibeniku, gdje je radio kod raznih tvornica i privatnih radnja te kod Pomorskog Okružnog Zapovjedništva.
Preuzima svakovrstnu radnju uz vrlo umjerene cijene i najvećom brzinom izvedbe. Preuzima i radnje i izvan Šibenika bez povišice cijene. Dosta je obavijestit ga jednom otvorenom dopisnicom na gore naznačenu adresu.
Preuzima važne slikarske radnje po crkvama, kazalištima.

MODE SALON
Marija Dundić
— ŠIBENIK —
Daje na znanje da ima veliki izbor šešira i nakita najnovije vrsti za gospodje i gospodjice. Novosti za zimsku sezonu.
Prima popravke uz najumjerenije cijene.
10—10

Mala prodaja ugljena.
Donosi se do znanja p. n. općinstvu, da je, uslijed iznimnih današnjih prilika, poskočila cijena ugljena iz rudokopa društva „MONTE PROMINA“.
Od sada do opoziva, prodat će se na malo ugljen:
Crivellator (debeli vrsta) po K 4-40 quintal.
Granitella (sitna vrsta) po K 3-60 quintal.

TKO TREBA
sumporno-vapnene tekućine za mazanje panjeva proti metlikavosti
neka se obrati na moju adresu:
FRANE GELPI - Tijesno

KRUMPIR.
Ko treba krumpira neka se javi kod IVANA ANGELICCHIA cipelara kod Sv. Barbare, koji prima naručbe.
Krumpir će stići naručiteljima kroz 4-5 dana.
Za svako 100 kg. naručitelji moraju da polože kaparu od 2 krune.
Javlja se interesentima da je za nedogledno vrijeme ovo jedina prigoda da se opskrbe krumpirom, jer je jedina količina uopće raspoloživa.
Neće se prodavati ni na veliko ni na malo, nego uručiti samo naručiteljima.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice
:: „DALMATIA“ ::
uzdržava od 1. listopada 1913. slijedeće glavne pruge:

Trst-Metković A (poštanska)	Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5.— pos. p. povratak svake subote	6.30 pr. p.
Trst-Metković B (poštanska)	Polazak iz Trsta u četvrtak povratak svakog utorka	5.— pos. p. 6.30 pr. p.
Trst-Metković C (poštanska)	Polazak iz Trsta u subotu povratak u četvrtak	5.— pos. p. 6.30 pr. p.
Trst-Korčula (pštanska)	Polazak iz Trsta svake sriede povratak u ponedjeljak	5.— pos. p. 6.— pr. p.
Trst-Šibenik (poštanska)	Polazak iz Trsta u petak povratak u sriedu	5.— pos. p. 6.— pr. p.
Trst-Makarska (trgovačka)	Polazak iz Trsta svaki utorka povratak svake nedjelje	6.— pos. p. 1.15 pos. p.
Trst-Vis (trgovačka)	Polazak iz Trsta u subotu Povratak svaki četvrtak	7.— pos. p. 7.15 pos. p.

KNJIGOVEŽNICA HRVATSKE ZADRUŽNE TISKARE U ŠIBENIKU ::
u. z. s. o. j. (Dr. ANTE DULIBIĆ I DRUG.)
UVEZUJE DUGOTRAJNO I SOLIDNO SVAKE VRSTI UVEZA, KAO: PROTOKOLE, MISSALE, MOLITVENIKE I SVE U TU STRUKU SPA-
:: DAJUĆE RADNJE. ::
CIENE UMJERENE. — IZRADBA BRZA
:: I SOLIDNA. ::

Da postigneš obilan prirod svoga rada na poljodjelskom polju morati ćeš pognojiti svoje usjeve, vinograde, masline, voćna stabla i t. d. sa
40% Kalijevom soli ili kainitom
15-16% Kalciumcianamidom
16-1% Thomasovom drozgom
i to prama uputama koje svak može da zatraži besplatno kod potpisane, bilo ustmeno ili pismeno. Ista tvrdka zanimanicima dijeli poučne knjižice o uporabi gnjojiva za sve kulture, te prema zahtjevu drži i specijalna predavanja. Ove tri vrsti daju isti uspjeh kao KAS a cjenije od istoga.
Ova gnjojiva dobivaju se izključivo kod potpisane tvrdke, kao jedini i glavni zastupatelj i razpačavaoc, i to prama uvjetima postavljenim od tvornica
GRUBIŠIĆ & Comp. :: Šibenik.
(brzojavni naslov GRUBARES — telefon br. 56).

PIO TERZANOVIĆ trgovac - ŠIBENIK

VELIKA ZALIHA

.. .. Rukotvorina, odijela, cipela
štofe vunene i pamučne za muška odijela, pamučnih svakovrstnih mreža,
galice, sumpora, gume prve svjetske tvornice, štrcaljka Wermorrel
.. Non plus - ultra sumporača „Torpedo i noževa za navrćanje „Kunde“ ..